herpy

SLANGER

Woma Python

Aspidites ramsayi

Aspidites ramsayi er en rolig, natlig ørkenpyton fra det indre og vestlige Australien. Den bliver 140-170 cm, mangler de varmefølsomme gruber, som ellers kendetegner pytoner, og lever i naturen af firben, små pattedyr og fugle. Den æder villigt i fangenskab og er hårdfør, men kræver et terrarie med tør bund, et dybt lag at grave i og et trangt, mørkt skjul.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Aspidiotes ramsayi; Aspidites collaris; Aspidites melanocephalus ramsayi*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**140-170 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-25 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Ørken og halvørken**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Hotspot	**31-33 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24-48 mdr.**
Kuldstørrelse	**5-20 æg**
Inkubation	**60-75 dage** ved 30-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (familielistningen Pythonidae spp.). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder; dyrevelfærd hører også under SGAV.

Om arten

Aspidites ramsayi er en kraftig, glat og let fladtrykt pyton med et smalt hoved, små øjne og en hale, der løber ud i en tynd spids. Kroppen er dækket af små, glatte skæl, 50-65 rækker ved midten af kroppen, og hovedet har store, symmetriske skjolde. Slægtsnavnet *Aspidites* betyder "skjoldbærer" og refererer netop til dem. Slægten mangler de varmefølsomme gruber langs læberne, som de fleste andre pytoner har.

Grundfarven spænder fra lysebrun, oliven og orange til rosa og rød, med mørkere bånd eller et marmoreret mønster. Hovedet og halsen er oftest ensfarvede gule til gulbrune, og omkring øjnene og på snuden sidder mørke felter. Bugen er flødefarvet til lysegul med brune og lyserøde pletter. *A. ramsayi* kendes fra den nære slægtning *Aspidites melanocephalus* på, at den mangler det helsorte hoved og den sorte hals.

Voksne dyr er oftest 140-170 cm lange inklusive hale, men dyr fra den sydlige del af udbredelsesområdet kan blive omkring 240 cm og veje over 4,5 kg. Arten blev beskrevet i 1882 og er opkaldt efter den australske zoolog Edward Pierson Ramsay. Den har gennem tiden været regnet som en underart af *A. melanocephalus*, men er i dag en selvstændig art. I fangenskab findes der både naturlige farveformer og avlede morfer; vejledningen handler om arten, ikke om morferne.

A. ramsayi er en af de roligste pytoner i terrariet. Den er mere aktiv end mange andre pytoner, æder villigt og yngler godt i fangenskab.

Udbredelse og levested

Aspidites ramsayi er knyttet til tørre områder i det vestlige og centrale Australien. Den findes i Western Australia fra Pilbara-regionen ved Port Hedland ned langs kysten og de indre sandsletter til området mellem Geraldton og Perth og østpå mod Kalgoorlie. Længere mod øst går udbredelsen gennem det sydlige Northern Territory og det nordlige South Australia til det sydvestlige og centrale Queensland og det nordvestlige New South Wales. Typelokaliteten er Fort Bourke i New South Wales.

Udbredelsen er stykket op. Arten er forsvundet fra store dele af sit tidligere område i syd og øst, især fra agerlandet i det sydvestlige Western Australia, hvor ingen fund er bekræftet siden 1989. På IUCN's rødliste regnes arten som ikke truet, men flere lokale bestande er kritisk truede. Australien tillader ikke eksport af vilde krybdyr, så alle dyr i handlen er opdrættet.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Aspidites ramsayi lever i tørt land med sandet eller leret jord: rød sandørken med spinifex og buskads, krat, sandsletter og tørt åbent skovland. Den er natlig og tilbringer dagen skjult i hule træstammer, under visne blade og grene, i hulrum under græstuer og især i huler i jorden, hvor den benytter gravene efter andre dyr. Jordhuler er den vigtigste ressource i dens habitat, fordi de holder en jævn og kølig temperatur, også når overfladen om sommeren er over 40 °C eller om vinteren falder under frysepunktet.

Om natten søger slangen føde både på overfladen og nede i huler. Byttet er mest krybdyr som firben og slanger, men også små pattedyr og jordlevende fugle. Den fanger meget af sit bytte i smalle gange, hvor der ikke er plads til at vikle sig om det; her presser den en sløjfe af kroppen mod byttet og holder det fast mod væggen. Mange voksne dyr har derfor ar efter bytte, der når at forsvare sig. Klimaet er tørt med meget varme somre, kolde vinternætter og lidt, uregelmæssig regn.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 45 cm (længde × bredde × højde); mindstemålet er lånt fra pytoner af tilsvarende størrelse. Slangen er aktiv og vil gerne bevæge sig, så større er bedre. Terrariet skal have faste, tætte samlinger og et sikkert låg eller dørlåse, fordi *Aspidites ramsayi* er stærk og søger ud gennem sprækker. Unger kan holdes i mindre bokse, men skal have mindst to skjul.

Et stramt, mørkt skjul er den vigtigste indretning. Arten er en gravende, natlig slange og trives bedre, når den kan krybe ind i et trangt rum. Sæt et skjul i hver ende, så slangen kan vælge mellem varme og køligere forhold, og tilføj gerne et fugtigt skjul med let fugtet sphagnum, der kun bruges ved hudskifte. Store, fastgjorte sten og korkbark giver variation. Stabler af sten skal være limet fast, så de ikke kan skride og kvæste slangen.

Som bund fungerer en løs blanding af sand og jord med et lag på 8-10 cm, så slangen kan grave sig ned, men bunden skal holdes tør. Aspespåner, avispapir og terrarietæppe er enkle alternativer, især i karantænen. Slangen holdes alene; hold aldrig to hanner sammen.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient. Om dagen skal der være 26-29 °C i den kølige ende, og varmepunktet skal være 31-33 °C. Om natten må temperaturen falde til 22-25 °C. Arten tåler køligere forhold end mange andre pytoner, fordi den i naturen tilbringer det meste af tiden i kølige jordhuler, men den skal altid kunne vælge en varm zone, så den kan opvarme sig til fordøjelse og hudskifte.

Varmen kan gives med en varmemåtte under eller i den ene ende af terrariet, styret af en termostat med føleren ved overfladen. Ekstra varmelampe er unødvendig, hvis varmemåtten er stor nok. Slangen må aldrig kunne røre ved en varmekilde, for det giver alvorlige forbrændinger. Mål temperaturen med digitale følere og et infrarødt termometer. Nattemperaturen er ikke dokumenteret for arten og er lånt fra pytoner med lignende levested.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Aspidites ramsayi kommer fra tørre egne, men tilbringer dagen i jordhuler, hvor luften er mere fugtig end på overfladen. Luftfugtigheden i terrariet skal være 50-70 %, og bunden skal være tør. Højere fugt giver vabler på huden og fremmer bakterier, som kan føre til skælråd, så ventilationen skal være god. En lille skål med frisk vand, som slangen ikke kan ligge i, er normalt nok til at holde fugtigheden; skift vandet jævnligt.

Unger har brug for lidt højere fugtighed og skal altid have frisk vand. Ved hudskifte hæves fugtigheden til 80-90 %, fx med et fugtigt skjul. Slanger fra jordhuler får fugt af jorden, så et fugtigt skjul kan også hjælpe voksne dyr, der skifter hud dårligt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er natlig og kræver ikke UVB, men svagt UVB er en fordel. Den hører til Ferguson-zone 1. Brug et svagt T5-UVB-rør på 5 % over den ene halvdel af terrariet, så UV-indekset tættest på lampen højst er omkring 1, og der altid er mørke skjul og skygge. Anbefalingen er lånt fra beslægtede natlige pytoner.

Hav lyset tændt 12 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, styret af et tænd-sluk-ur. Natten skal være mørk.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Aspidites ramsayi har en kraftig fodringsrefleks og tager villigt imod mus, rotter og kyllinger. Giv frosne og optøede dyr, varmet til omkring 35 °C, og brug en lang fodringspincet, fordi slangen slår hårdt til og kan sluge pincettens spids sammen med byttet. Hold godt fast og slip først, når slangen har fat. Byttet skal veje omkring 10 % af slangens vægt eller være lige så bredt som slangens tykkeste del.

Unger fodres hver 7.-10. dag med nyfødte til små mus, når første hudskifte er overstået, og voksne hver 2.-3. uge med rotter. Fodringsmønstret er lånt fra pytoner af tilsvarende størrelse. Arten bliver let overvægtig, fordi den næsten aldrig afslår mad, så vej den, og hold øje med kropsformen; skær ned, hvis den bliver for tyk. Enkelte dyr afslår alligevel føde i uger, især hunner i parringstiden og dyr, der lige er flyttet. Hold så skjulet mørkt, og lad dyret være i fred.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Aspidites ramsayi er rolig, aktiv og vænner sig let til håndtering. Unger kan være lidt nervøse, og fødesøgningen er kraftig også hos de rolige dyr, så vask hænderne, før slangen håndteres, og tag den ikke ud lige efter et måltid. Enkelte unger er bidske og forbliver det som voksne. Lad en ny slange være i fred i et par uger, til den spiser jævnligt, og håndtér den derefter roligt og støt kroppen med begge hænder. Håndtér den ikke de første dage efter et måltid eller under hudskifte.

Slangen går ofte på opdagelse om natten og graver gerne i bunden. Den skjuler sygdom, så et tilsyn hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr en gang om året er en god vane.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet bestemmes med sonde og skal gøres af en erfaren person eller dyrlæge. Hunnerne bliver større end hannerne. Hanner kan yngle fra omkring to år, hunner fra to til tre år, når de er godt udvoksede og i god foderstand. Hunner, der er for unge eller for tynde, bør ikke sættes i avl.

PARRING

En kølig periode stimulerer parring. Nattemperaturen sænkes cirka 5 °C ved at slukke varmemåtten om natten, og dagtemperaturen holdes lidt lavere end normalt. Perioden strækker sig over 3-5 måneder fra efteråret, fx fra oktober eller november. Hannen sættes ind til hunnen og parrer sig med hende gennem det meste af perioden. Mod slutningen bliver slangerne mindre interesserede i hinanden, og hannen kan tages ud.

En parring betyder ikke altid, at hunnen lægger æg. I modsætning til andre pytoner har hunnen tilsyneladende ikke ægløsning før parringen, så det er først efter en vellykket parring, at hun bliver synligt tykkere bagtil.

ÆGLÆGNING OG KULD

Æggene kan komme så sent som 3-5 måneder efter parringen. Et kuld er på 5-20 forholdsvis store æg; en hun på omkring 150 cm lægger typisk omkring 11. Kort før æglægning ligger hunnen på siden eller vender bugen opad. Fra nu af holdes hun på dagtemperaturen hele døgnet.

Giv hunnen en redekasse, hun kan ligge sammenrullet i, gerne en, der kan stå direkte i rugemaskinen. Hunnen ruller sig om æggene og ruger dem, og hun skal behandles forsigtigt, hvis æggene flyttes.

INKUBATION

Æggene kan blive hos hunnen eller flyttes til en rugemaskine. Skal de flyttes, skal der to personer til: én holder hunnen, mens den anden løsner hendes spoler uden at forstyrre kuldet. Æggene lægges i samme stilling i rugemediet og må ikke vendes. Er æggene klæbet sammen, kan de blive siddende samlet, så skallerne ikke rives itu. Lav små fordybninger i vermiculit eller perlit, så æggene ikke ruller, og dæk omkring to tredjedele af hvert æg. Mediet skal være fugtigt, men ikke vådt.

Rugetemperaturen er 30-32 °C, helst konstant 31 °C. Æggene klækker efter 60-75 dage. Luftfugtigheden i rugemaskinen er ikke dokumenteret. Ungerne skærer hul i skallen og kommer ud inden for et døgn.

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger kan holdes som voksne, bare med lidt højere fugtighed og med vand altid fremme. Hold dem enkeltvis i små, flugtsikre bokse. Når ungerne går i hudskifte, hæves fugtigheden til 80-90 %. De begynder at tage nyfødte gnavere efter første hudskifte, og de kan vokse hurtigt: de kan nå omkring 120 cm i løbet af det første år, men mindre er mere almindeligt.

Sundhed og typiske fejl

Aspidites ramsayi er hårdfør, og de fleste problemer skyldes forkert fugtighed eller for rigelig fodring. Typiske problemer er:

- Vabler og skælråd, hvis luften eller bunden er for fugtig. Hold terrariet tørt, og ret straks op på det.
- Fedme, fordi arten tager imod næsten al den mad, den får.
- At slangen sluger fodringspincetten sammen med byttet. Brug en lang pincet, og hold fast, til slangen har fat.
- Dårlige hudskifter, som oftest skyldes forkert temperatur eller for lav fugtighed.
- Forbrændinger ved direkte kontakt med en varmekilde.
- Hvæsende vejrtrækning, slim, åbent gab, længere tid uden appetit uden for avlsperioden, sløvhed og vægttab. Det kræver en dyrlæge med erfaring i krybdyr.
- Serpentovirus (tidligere kaldt nidovirus), som er udbredt blandt pytoner i fangenskab. Det giver luftvejssygdom med slim og åben mund, smitten forsvinder ikke igen, og mange smittede dyr dør. Hold nye dyr i karantæne, og få dem testet hos en dyrlæge, før de kommer i nærheden af andre pytoner.

Hold nye dyr adskilt fra andre krybdyr i en karantæneperiode.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.